

בבית המשפט המחוזי

בתל-אביב

בעניין:

ת.א.

בש"א

משה ברנשטיין, ת.ז. 3937661

מרח' אדם 5, ירושלים

ע"י ב"כ עו"ד יוחי גבע,

מדרך מאיר ויסגל, פארק המדע, רחובות, 76326

טל': 08-9102344 פקס': 08-9102361

המבקש

- נגד -

החברה האמריקאית ישראלית לגז בע"מ, ח.פ. 510059744

מרח' אחד העם 34, תל-אביב, 65541

המשיבה

בקשה לאישור תובענה ייצוגית

המבקש מתכבד בזאת להגיש לבית המשפט הנכבד, בד בבד עם הגשת התביעה העיקרית בתיק דנן ("התביעה"), בקשה לאישור התביעה כייצוגית לפי הוראות חוק תובענות ייצוגיות, התשס"ו-2006 (להלן: "חוק תובענות ייצוגיות").

- כתב התביעה מצ"ב כנספח "א" לבקשה זו.

- תצהיר המבקש מצ"ב כנספח "ב" לבקשה זו.

קבוצת התובעים, אשר בשמה מעוניין המבקש לפעול, תוגדר להלן כ-"כל אדם או אישיות משפטית אחרת, אשר שילם לידי המשיבה סכום כסף בבנק, וחויב בנוסף לחיוב אותו היה צריך לשלם, אף בעמלת בנק בגין התשלום".

ההדגשות במסמך זה אינן במקור זולת אם מצויין במפורש אחרת.

ולחלן פרטי הבקשה :

א. הפרק העובדתי :

התובענה בקוצו של יוד

1. חברות הגז הינן גופי ענק, והן אוחזות בהשפעה מכרעת במשק הישראלי. בהתאם לכך מצופה מהן התנהלות בסטנדרט מסוים. למרבה הצער, בחרו המשיבות ("אמישראל") לנהוג בענייננו כאחרון הסוחרים בשוק, ובאמצעות "שיטת מצליח" גרפו לכיסה סכומי עתק במשך השנים, על חשבון לקוחותיהן, אשר בחרו לשלם לידיהן חשבון הגז, או כל תשלום אחר בגין צריכה ו/או אספקה ו/או שירות באמצעות הבנק.
2. ובמה עניינה של תביעה זו? סעיף 8 (8) לצו יציבות במצרכים ובשירותים (הוראת שעה) (מחירים מרביים למוצרי נפט), התשנ"ו – 1996, מורה באופן ברור, אשר אינו משתמע לשתי פנים, כי מקום בו בוחר הלקוח, לשלם את חשבון הגז באמצעות הבנק, הרי שהמחיר שמשיבה גובה בגין הגז, כולל הוא גם את העמלה בגין תשלום חשבונית הגז, לרבות עמלות הבנק.
3. בפועל, מתעלמות המשיבות, באופן גורף מהוראה זו ופועלת "שיטת מצליח". אמישראל מחייבת באופן גורף ושיטתי, את לקוחותיה המשלמים בבנק, גם בגין "עמלת בנק", זאת בנוסף לחיוב בגין צריכת הגז, ובכך משלשלת לכיסה, סכומי עתק על חשבון לקוחותיה ובניגוד מוחלט לדין. שיטת מצליח לכל דבר ועניין.
4. מובן מאליו כי באמצעות החיוב המנוגד לדין, מתעשרת אמישראל על גב לקוחותיה. בתביעה זו, יתבקש ביהמ"ש הנכבד לשים סוף לזלזולה של אמישראל בחוק, ולהורות לה להשיב לחברי הקבוצה את הכספים שנגזלו מהם, וכן להפסיק גבית העמלה המנוגדת לדין.

על הצדדים לתובענה

5. אמישראל הינה החברה הגדולה בישראל לאספקת הגז.
6. לחברות, מאות סניפים הפרוסים בכל רחבי ישראל, מצפון ועד דרום.
  - עמ' רלוונטיים מאתר רשם החברות מצ"ב **כנספח "ג"** לבקשת האישור.
  - עמ' רלוונטיים מאתר אמישראל מצ"ב **כנספח "ד-1" – "ד-2"** לבקשת האישור.
7. המבקש, הינו בעת הרלוונטית לתובענה זו, לקוח של המשיבה, אשר סיפקה לו גז, ואת החשבונית בגין הצריכה, שילם הוא באמצעות הבנק.

האירועים הקשורים לתביעתו של המבקש

8. המבקש, היה לקוח המשיבה, בתקופה הרלוונטית לתובענה זו, היה עושה שימוש וצורך גז, מקבל לידי חשבון, ומשלם החשבון באמצעות הבנק.
9. כך למשל, ביום 14.3.05, שילם המבקש חשבון לתשלום, ע"ס 41.15 ₪ בצירוף מע"מ. בחשבון זה, גבתה המשיבה מהמבקש, סך של 1.17 ₪ בצירוף מע"מ, בגין עמלת בנק.
- העתק החשבונית מצ"ב **כנספח "ה"** לבקשת האישור.
10. בהתאם לדין, אסור היה למשיבה, לגבות מידי המבקש, כל סכום המהווה עמלת בנק, בגין תשלום החשבונות באמצעות הבנק.

ב. הטיעון המשפטי

(1) כללי

11. חוק תובענות ייצוגיות – שנכנס לתוקף בשנת 2006 – נועד להסדיר באופן ממצה את הדינים החלים על הגשת תביעות ייצוגיות בישראל.
12. המטרות שביסוד החוק מפורטות בו בסעיף 1, וכוללות בין השאר את המטרות של "אכיפת הדין והרתעה מפני הפרתו", "מימוש זכות הגישה לבית המשפט", "מתן סעד הולם לנפגעים מהפרת הדין" וכך "יעיול יעיל, הוגן וממצה של תביעות".
13. חוק תובענות ייצוגיות מתיר הגשת תביעה ייצוגית בעניינים המנויים בתוספת השניה לחוק, או בעניינים בהם נקבע בהוראת חוק מפורשת כי ניתן להגיש תביעה ייצוגית. כאמור בסעיף 3(א) לחוק:
- " לא תוגש תובענה ייצוגית אלא בתביעה כמפורט בתוספת השניה או בענין שנקבע בהוראת חוק מפורשת כי ניתן להגיש בו תובענה ייצוגית"
14. התוספת השניה לחוק כוללת רשימה של עילות בהן ניתן להגיש תביעה ייצוגית. לענייננו, העילה הקבועה בסעיף 1 לתוספת היא הרלוונטית:

(1) תביעה של צרכן כנגד עוסק, גם אם לא נכרתה ביניהם עסקה

15. סעיף 4 לחוק תובענות ייצוגיות קובע את רשימת הזכאים להגיש בקשה לאישור תביעה ייצוגית. לענייננו, רלוונטי סעיף 4(א)1 לחוק:

" אדם שיש לו עילה בתביעה או בענין כאמור בסעיף 3(א), המעוררת שאלות מהותיות של עובדה או משפט המשותפות לכלל החברים הנמנים עם קבוצת בני אדם – בשם אותה קבוצה;"

16. כלומר, על מנת להיות זכאי להגיש בקשה לאישור תביעה ייצוגית, על המבקש להצביע על קיומה של עילת תביעה באחד העניינים המנויים בתוספת השניה, וכן להראות כי התביעה מעוררת שאלות מהותיות של עובדה ומשפט המשותפות לכלל חברי קבוצת התובעים. וליישום לענייננו, על המבקש להראות כי עומדת לו עילת תביעה כנגד המשיבה, וכי עילת התביעה מעוררת שאלות משותפות של עובדה ומשפט לכלל חברי קבוצת התובעים.

17. בהקשר להוכחת הנזק, החוק קובע כי די בהוכחת גרימה של נזק ברמה לכאורית. כאמור בסעיף 4(ב)(1) לחוק:

”בבקשה לאישור שהוגשה בידי אדם כאמור בסעיף קטן 1(א) – די בכך שהמבקש יראה כי לכאורה נגרם לו נזק.”

18. התנאים לאישור תביעה ייצוגית מנויים בסעיף 8(א) לחוק, הקובע כי:

8. (א) בית המשפט רשאי לאשר תובענה ייצוגית, אם מצא שהתקיימו כל אלה:

- (1) התובענה מעוררת שאלות מהותיות של עובדה או משפט המשותפות לכלל חברי הקבוצה, ויש אפשרות סבירה שהן יוכרעו בתובענה לטובת הקבוצה;
- (2) תובענה ייצוגית היא הדרך היעילה וההוגנת להכרעה במחלוקת בנסיבות הענין;
- (3) קיים יסוד סביר להניח כי ענינם של כלל חברי הקבוצה ייוצג וינוהל בדרך הולמת; הנתבע לא רשאי לערער או לבקש לערער על החלטה בענין זה;
- (4) קיים יסוד סביר להניח כי ענינם של כלל חברי הקבוצה ייוצג וינוהל בתום לב.”

19. בהתאם להוראות שפורטו לעיל, הרי שהדיון משלב זה יחולק לשני שלבים. **בשלב הראשון**, נראה כי עומדת למבקש עילת תביעה אישית כנגד המשיבה, וכי נגרם לו לכאורה נזק ממוני. **בשלב השני**, נעמוד על התקיימות התנאים לאישור התביעה כייצוגית המנויים בסעיף 8 לחוק.

(2) עילות התביעה העומדות למבקש

20. בראשית דברים, מן הראוי לציין כי **בשלב של הבקשה לאישור תביעה ייצוגית** נדרש המבקש להוכיח כי עילות התביעה העומדות לו מתקיימות **ברמה לכאורית בלבד**. עמדה על-כך השופט שטרסברג כהן בע”א 2967/95 **מגן וקשת בע”מ נ’ טמפו**, פ”ד נא(2) 312 (פסקה 19 לפסק-דינה):

”נראה לי, כי על המבחן למילוי התנאים שבסעיף 54 מבחינת נטל ומידת ההוכחה, להיות אחיד לכל סעיפיו המשניים, ולגבי כל התנאים הנדרשים מהתובע, ועליו לשכנע את בית המשפט במידת הסבירות הראויה ולא על פי האמור בכתב התביעה בלבד, כי הוא ממלא לכאורה אחר כל דרישות סעיף 54א ולענייננו, שהראשונה בהן היא קיומה של עילה אישית כאמור בס’ 54א(א). אין להעמיד דרישות

מחמירות מדי, לענין מידת השכנוע, משום שאלה עלולות להטיל על הצדדים ועל בית המשפט עומס יתר בבירור הנושא המקדמי, דבר העלול לגרום להתמשכות המשפט, לכפילות בהתדיינות ולרפיון ידיים של תובעים ייצוגיים פוטנציאליים. את כל אלה יש למנוע על ידי קריטריון מאוזן בנושא נטל ומידת ההוכחה הנדרשים מהתובע הייצוגי, שמצד אחד שלא יפטור אותו מחובת שכנוע ומצד שני לא יטיל עליו נטל כבד מדי."

21. כפי שיובהר להלן, המשיבות הפרו חובות חקוקות מכח הדין. יסודותיה של עוולת הפרת חובה חקוקה מנויים בהוראות סעיף 63 לפקודת הניזיקין, המורה אותנו באופן הבא:

(א) מפר חובה חקוקה הוא מי שאינו מקיים חובה המוטלת עליו על פי כל חיקוק - למעט פקודה זו - והחיקוק, לפי פירושו הנכון, נועד לטובתו או להגנתו של אדם אחר, וההפרה גרמה לאותו אדם נזק מסוגו או מטבעו של הנזק שאליו נתכוון החיקוק; אולם אין האדם האחר זכאי בשל ההפרה לתרופה המפורשת בפקודה זו, אם החיקוק, לפי פירושו הנכון, התכוון להוציא תרופה זו.

(ב) לענין סעיף זה רואים חיקוק כאילו נעשה לטובתו או להגנתו של פלוני, אם לפי פירושו הנכון הוא נועד לטובתו או להגנתו של אותו פלוני או לטובתם או להגנתם של בני-אדם בכלל או של בני-אדם מסוג או הגדר שעמם נמנה אותו פלוני."

22. לעולת הפרת חובה חקוקה חמישה יסודות (ראה ע"א 145/80 ועקנין נ' המועצה המקומית בית שמש, פ"ד לז(1) 113, בעמ' 139): (א) קיום חובה המוטלת על המזיק מכוח חיקוק (ב) החיקוק נועד לטובתו של הניזוק (ג) המזיק הפר את החובה המוטלת עליו, (ד) ההפרה גרמה לניזוק נזק (ה) הנזק אשר נגרם הוא מסוג הנזקים אליו נתכוון החיקוק.

23. לענייננו, הפרו המשיבות את הוראות סעיף 8(8) לצו יציבות במצרכים ובשירותים (הוראת שעה) (מחירים מרביים למוצרי נפט), התשנ"ו – 1996, הקובע באופן הבא:

8. "המחיר שגבה ספק גז מצרכן גז עבור גז, כולל גם שירותים נילוים לרבות –

(8) שירות הקשור בגביית חשבונות גז, לרבות עמלות הבנק."

- העתק הצו מצ"ב כנספח "ו" לבקשת האישור.
- העתק דף אינטרנט מאתר משרד התשתיות מצ"ב כנספח "ז" לבקשת האישור.
- העתק דף אינטרנט נוסף מאתר משרד התשתיות מצ"ב כנספח "ח" לבקשת האישור.
- העתק נוהל למתן רישיון ספק הגז מצ"ב כנספח "ט" לבקשת האישור.

24. הכלל הקבוע בהוראות הדין הינו כי חברת הגז, מחוייבת לחייב את הלקוחות בגין אספקת הגז, ובלבד. ומקום בו משלם הלקוח את חשבון הגז, באמצעות הבנק, הרי שהמחיר שעל חברות הגז לגבות כולל גם את עמלות הבנק בגין תשלום החשבון.
25. ההוראות הנ"ל הינן הוראות קוגנטיות אשר אין להתנות עליהן.
26. מכאן, ובכל הכבוד, הרי שהמשיבה חייבה את המבקש, וכלל צרכניה, בסכום כסף אותו אסור היה לה לחייב, ובכך פעלה בניגוד לדין, והתעשרה על חשבון המבקש וכן על חשבון לקוחותיה.
27. מהאמור לעיל ניתן לזהות בנקל כי מתקיימים התנאים לעניין עוולת הפרת חובה חקוקה, כפי שפורטו לעיל. המדובר בחובות חקוקות ללא ספק, אשר נועדו לטובתו של הצרכן. החובות הופרו על ידי המשיבות, וכתוצאה נגרם למבקש נזק.
28. לעניין הנזק, היה על המשיבה, להמנע מחיוב המבקש בגין עמלת הבנק, ולמרות זאת, הרי שבמקרה שהובא כדוגמא, חוייב המבקש בעמלה זו בניגוד לדין: בסך 1.17 ש"ח בצירוף מע"מ. סכום זה הינו נזקו של המבקש.
29. מבואר בזה, כי בכל חשבון חוייב המבקש בעמלת בנק, כאמור לעיל, ובניגוד לדין, אולם בידו, נשתמרה החשבונית המובאת כאן.
30. נוסף על עילת הפרת חובה חקוקה, עומדות למבקש עילות נוספות ובכללן עילה מכוח חוק עשיית עושר ולא במשפט, הואיל והמשיבה התעשרה על חשבון המבקש שלא כדין, כאשר סכום "הזכיה" הינו נזקו של המבקש. סעיף 1 לחוק עשיית עושר קובע בהקשר זה באופן הבא:
- "(א) מי שקיבל שלא על פי זכות שבדין נכס, שירות או טובת הנאה אחרת (להלן - הזוכה) שבאו לו מאדם אחר (להלן - המזכה), חייב להשיב למזכה את הזכיה, ואם השבה בעין בלתי אפשרית או בלתי סבירה - לשלם לו את שוויה."

2. התקיימות התנאים לאישור התביעה כייצוגית

31. סעיף 8(א) לחוק תובענות ייצוגיות קובע כי:

9. (א) בית המשפט רשאי לאשר תובענה ייצוגית, אם מצא שהתקיימו כל אלה:

- (1) התובענה מעוררת שאלות מהותיות של עובדה או משפט המשותפות לכלל חברי הקבוצה, ויש אפשרות סבירה שהן יוכרעו בתובענה לטובת הקבוצה;
- (2) תובענה ייצוגית היא הדרך היעילה וההוגנת להכרעה במחלוקת בנסיבות העניין;

- (3) קיים יסוד סביר להניח כי ענינם של כלל חברי הקבוצה ייוצג וינוהל בדרך הולמת; הנתבע לא רשאי לערער או לבקש לערער על החלטה בענין זה;
- (4) קיים יסוד סביר להניח כי ענינם של כלל חברי הקבוצה ייוצג וינוהל בתום לב.
32. להלן נעמוד על התקיימות תנאים אלו כסדרם.
33. יובהר ראשית, כי בהתאם להוראות חוק תובענות ייצוגיות תפקידו של בית המשפט הנכבד הוא להגדיר את קבוצת התובעים, כאמור בסעיף 10(א) לחוק בו מצויין כי "אישר בית המשפט תובענה ייצוגית, יגדיר בהחלטתו את הקבוצה שבשמה תנוהל התובענה".
34. המבקש יטען כי קבוצת התובעים כוללת כל אדם או אישיות משפטית אחרת, אשר שילם לידי המשיבה סכום כסף בבנק, וחויב בנוסף לחיוב אותו היה צריך לשלם, אף בעמלת בנק בגין התשלום.
35. למבקש אין את הנתונים הנכונים על מנת להעריך במדויק את גודל הקבוצה ואת הפיצוי לטובת הציבור.
36. ככל הידוע למבקש, הרי שלמשיבה כ-1,000,000 לקוחות, אשר מרביתם, אם לא כולם, משלמים את חשבונותיהם באמצעות תשלום בנק. המבקש מניח, כי כל אותם לקוחות ששילמו בבנק את חשבונותיהם, חוייבו בכל חשבון בעמלה בגובה של 3 ש"ח בממוצע, חודש בחודשו.
37. גם בהנחה מקלה ביותר, לפיה רק 50% מהלקוחות, שילמו חשבונותיהם באמצעות הבנק, וכתוצא מזה חוייבו ע"י המשיבות, בסך שך 3 ₪ בגין עמלת בנק, שאותה אסור היה למשיבה לגבות, הרי שסך הנזק המצטבר, של כל הקבוצה הנו 126 מליון ₪ לכל תקופת 7 השנים (שכן: 500,000 לקוחות כפול 12 חודשים כפול 7 שנים כפול 3 ₪ עמלה = 126 מליון ₪).
38. התנאי הראשון לאישור התביעה הייצוגית הינו כי התובענה מעוררת שאלות משותפות – לכלל חברי הקבוצה – של עובדה ומשפט. לענייננו, איש לא יחלוק כי התובענה מעוררת שאלות רבות משותפות לכלל חברי הקבוצה, שכן:
- (א) מחברי הקבוצה כולם נגבתה ע"י המשיבות עמלת בנק, עת שילמו חשבונותיהם באמצעות הבנק.
- (ב) לחברי הקבוצה בכללותם עומדות עילת תביעה מכוח עולת הפרת חובה חקוקה ועשיית עושר שלא כדין.
- (ג) חברי הקבוצה זכאים כולם לפיצוי מהמשיבה בגין נזקיהם, בדרך חישוב זהה.
39. התנאי השני הוא כי התובענה הייצוגית היא הדרך ההוגנת והיעילה להכריע בסכסוך בנסיבות העניין. בהקשר זה, מן הראוי לחזור ולציין המטרות שביסוד חוק תובענות ייצוגיות, המפורטות בו בסעיף 1, וכוללות בין השאר את המטרות של "אכיפת הדין והרתעה מפני הפרתו", "מימוש זכות הגישה לבית המשפט", "מתן סעד הולם לנפגעים מהפרת הדין" וכך "עיהול יעיל, הוגן וממצה של תביעות".

40. לענייננו, יש באישור התביעה הייצוגית כדי להגשים את המטרות שצוינו לעיל בכללותן. ראשית, יש בהגשת תביעה ייצוגית זו בכדי לתרום משמעותית להרתעת המשיבות – ומעוללים כדוגמתן – מלפגוע בצורה חמורה בציבור במקרים כדוגמת המקרה נשוא תובענה זו.
41. שנית, תובענה זו היא הכרחית על מנת לממש את זכאותם לפיצוי של חברי הקבוצה כלפי המשיבה.
42. כפי שהובהר לעיל, בית המשפט הנכבד התבקש לפסוק פיצוי בסך כמה עשרות או כמה מאות שקלים לכל חבר בקבוצה. סכום זה אין די בו על מנת לתמרץ תובע לפתוח בהליך משפטי מורכב ומסובך כנגד גופים עוצמתיים במיוחד כדוגמת המשיבה, וראה בהקשר זה את הדברים שנאמרו ברע"א 4556/94 **טצת ואח' נג' זילברשץ ואח'**, פ"ד מט (5) 774, בעמ' 784.
43. לעניין הייצוג ההולם, הרי שהמבקש הינם בעל אמצעים כלכליים הנדרשים לשם ניהול ההליך. ב"כ המבקש מבטיח להעמיד לרשות הקבוצה ייצוג משפטי ככל שידרש על מנת לממש את זכויות החברים בקבוצה והינו בעל מומחיות ונסיון בניהול הליכים רחבי היקף בכלל ותביעות ייצוגיות בפרט.
44. לעניין דרישת תום-הלב, הרי שתביעה זו הוגשה בתום-לב בידי המבקש כמי שנפגע בצורה קשה ממעשיה של המשיבה ומעוניין לזכות בפיצוי המגיע לו וכן לפעול על מנת להרתיע את המשיבה מפני מעשים דומים בעתיד.

3. הגדרת הקבוצה והסעדים להם זכאים חברי הקבוצה

45. בהתאם לסעיף 10(א) לחוק תובענות ייצוגיות, הרי שבעקבות אישור התביעה כייצוגית על ביהמ"ש הנכבד להגדיר את הקבוצה אשר בשמה תנוהל התובענה:
- "אישר בית המשפט תובענה ייצוגית, יגדיר בהחלטתו את הקבוצה שבשמה תנוהל התובענה;
לא ייכלל בקבוצה אדם שעילת תביעתו נוצרה לאחר המועד שבו אושרה התובענה הייצוגית
כאמור."*
46. כאמור, למבקש אין את הנתונים הנכונים על מנת להעריך במדויק את גודל הקבוצה ואת הפיצוי לטובת הציבור.
47. ככל הידוע למבקש, הרי שלמשיבה כ-1,000,000 לקוחות, אשר מרביתם, אם לא כולם, משלמים את חשבונותיהם באמצעות תשלום בנק. המבקש מניח, כי כל אותם לקוחות ששילמו בנק את חשבונותיהם, חוייבו בכל חשבון בעמלה בגובה של 3 ש"ח בממוצע, חודש בחודשו.
48. גם בהנחה מקלה ביותר, לפיה רק 50% מהלקוחות, שילמו חשבונותיהם באמצעות הבנק, וכתוצא מזה חוייבו ע"י המשיבות, בסך שך 3 ₪ בגין עמלת בנק, שאותה אסור היה למשיבה לגבות, הרי שסך הנזק המצטבר, של כל הקבוצה הנו 126 מליון ₪ לכל תקופת 7 השנים (שכן: 500,000 לקוחות כפול 12 חודשים כפול 7 שנים כפול 3 ₪ עמלה = 126 מליון ₪).

49. בנוסף, זכאים חברי הקבוצה לריבית שנתית בסך 4% מיום ביצוע העוולה. זכות זו העומדת לתובע בתביעה רגילה, אינה נשללת במסגרת ההליך הייצוגי. הואיל ומדובר בתביעה לתקופה של 7 שנים, ובריבית שנתית של 4%, הרי שבמוצע זכאי כל תובע לריבית בסך 14%, כך שסכום התביעה המצרפי עומד על סך 143.64 מיליון ש"ח.

50. בתביעה זו, ניתן יהיה לאתר את הזכאים לפיצוי באמצעות הנתונים המצויים בידי המשיבה.

51. "דרך המלך" במתן סעד במסגרת תביעה ייצוגית הינה באמצעות פסיקת פיצוי אינדוידואלי לכל חבר בקבוצת התובעים. בהקשר זה, קובע סעיף 20(א) לחוק תובענות ייצוגיות באופן הבא:

(א) הכריע בית המשפט בתובענה הייצוגית, כולה או חלקה, לטובת הקבוצה שבשמה נוהלה התובענה הייצוגית, כולה או חלקה, רשאי הוא במסגרת החלטתו על מתן פיצוי כספי או סעד אחר לחברי הקבוצה להורות, בין השאר, הוראה כמפורט להלן, לפי הענין, ובלבד שלא יהיה בכך כדי להכביד במידה העולה על הנדרש על חברי הקבוצה או על בעלי הדין:

(1) על תשלום פיצוי כספי או על מתן סעד אחר, בשיעור ובאופן שיקבע, לכל אחד מחברי הקבוצה שהוכחה זכאותו לפיצוי או לסעד כאמור;

(2) על כך שכל חבר קבוצה יוכיח את זכאותו לפיצוי כספי או לסעד אחר;

(3) על תשלום פיצוי כספי בסכום כולל ועל אופן חישוב חלקו של כל חבר קבוצה, ובלבד שסכום הפיצוי הכולל ניתן לחישוב מדויק על יסוד הראיות שבפני בית המשפט; הורה בית המשפט על תשלום פיצוי כספי בסכום כולל כאמור, רשאי הוא להורות בדבר חלוקה בין חברי הקבוצה, באופן יחסי לנוזקיהם, של יתרת הסכום שתיוותר אם חבר קבוצה, אחד או יותר, לא דרש את חלקו, לא הוכיח את זכאותו לפיצוי או לסעד, לא אותר או שלא ניתן לחלק לו את חלקו מסיבה אחרת, ובלבד שחבר קבוצה לא יקבל פיצוי כספי או סעד אחר מעבר למלוא הפיצוי או הסעד המגיע לו; נותרה יתרת סכום לאחר החלוקה לחברי הקבוצה כאמור, יורה בית המשפט על העברתה לאוצר המדינה.

52. החוק קובע מנגנון גמיש במסגרתו יהא רשאי ביהמ"ש לקבוע כיצד ניתן יהיה להוכיח את נזקם האישי של החברים בקבוצה, כאשר בהתאם לסעיף 20(א)(3) יתרת הכספים – אשר לא יידרשו – תועבר לאוצר המדינה. לחליפין, במידה ויתגלו קשיים באיתור חברי קבוצת התובעים, או במתן פיצוי להם, ניתן יהיה ליישם את עקרונות "הפיצוי לטובת הציבור" הקבועים בסעיף 20(ג) לחוק:

"מצא בית המשפט כי פיצוי כספי לחברי הקבוצה, כולם או חלקם, אינו מעשי בנסיבות הענין, בין משום שלא ניתן לזהותם ולבצע את התשלום בעלות סבירה ובין מסיבה אחרת, רשאי הוא להורות על מתן כל סעד אחר לטובת הקבוצה, כולה או חלקה, או לטובת הציבור, כפי שימצא לנכון בנסיבות הענין."

53. פסיקת סעד לטובת הציבור הוכרה גם כסעד ראוי בפסק-דינה של כבוד השופטת נאור בענין **תנובה נ' ראבי** (בעמ' 687):

”שאלת הסעד ושאלת הגדרתה של “הקבוצה” הן שאלות שיש ביניהן, כפי שנראה, קשר גומלין הדוק. בית המשפט עמד בצדק על כך שאין דרכם של צרכנים לשמור קבלות בגין רכישת החלב, ויהיה קושי במשפט עצמו בהבאת ראיות בידי תובעים פוטנציאליים. נראה לי שפתרון אפשרי לקושי בזהווי חברי הקבוצה שסביר שאכן יתעורר הוא שייקבע פיצוי לטובת הקבוצה או לטובת הציבור...”

לבית המשפט סמכות רחבה לקבוע את הסעד, ועמדתי היא שגם בתביעות לפי חוק הגנת הצרכן ניתן לקבוע סעד לטובת הציבור או סעד לטובת הקבוצה.”

54. מכל האמור לעיל, מתבקש ביהמ"ש הנכבד לפסוק כדלקמן:

(א) להורות על תשלום סך של 143,640,000 ש"ח לחברי הקבוצה, אם במישרין ואם באמצעות פיצוי לטובת הציבור.

(ב) לפסוק פיצוי מיוחד למבקש בגין הטרחה, והסיכון אותם נטל על עצמו למען חברי הקבוצה.

(ג) להורות על תשלום שכר טרחה לעורך הדין המייצג וזאת באחוזים משווי הפיצוי הכולל שייפסק לטובת חברי הקבוצה, והכול בתוספת מע"מ כדין.

יוחי גבע, עו"ד

ב"כ המבקש